

у цій групі, так і поза неї. Звичайно, на перевірку подібних робіт витратимуть більше часу і викладачі, проте оцінювання знань студентів у наслідок написання **таких** МКР стане нарешті тим, чим воно і повинно бути, переставши нагадувати звіт «для галочки», або, точніше кажучи, пародію на самого себе.

Євдокимова Н. М., професор
Задорожна Н. В., професор,
Решетняк Т. І., доцент,
кафедра стратегії підприємств

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ

1. Творча робота студентів є обов'язковим елементом навчального процесу та складовою всіх дисциплін. Основні форми творчої роботи студентів, з нашої точки зору, можуть належати до двох категорій: *по-перше*, завдання, що виконуються як *підсумкові* за певний рік навчання та/або як результат засвоєння окремої дисципліни (чи дисциплін певного циклу). До цієї категорії ми відносимо окремі позиції навчального плану (реферати, курсові роботи, наукові есе, дипломні роботи тощо), що потребують мобілізації не лише остаточних нормативних знань студентів, але й застосування набутих протягом певного періоду навчання дослідницьких й креативних компетенцій. *По-друге*, як вже згадувалося, виконання *поточних* творчих індивідуальних або групових завдань різного змісту передбачено робочими програмами окремих дисциплін.

2. Проблема коректного оцінювання якості виконання творчих завдань, що належать до категорії *підсумкових*, пов'язана зі складністю уніфікації вимог до їх змісту та уникнення елементів викладацького суб'єктивізму при встановленні ступеню відповідності кожної роботи зазначеним вимогам. За досвідом кафедри стратегії підприємств КНЕУ, доцільним способом вирішення названої проблеми є створення системи оцінювання креативних робіт студентів, що базується на застосуванні єдиного підходу до формування переліку критеріїв та балових шкал оцінки *підсумкових творчих робіт*, з відповідною диференціацією для студентів різних років навчання.

3. Беручи до уваги мету, завдання та очікуванні результати виконання підсумкових творчих робіт студентами IV та V курсів, спеціальності «Економіка підприємства», нами розроблено основні принципи єдиного підходу до формування системи оцінювання підсумкових творчих робіт студентів [1]:

- принцип цілісності творчої (наукової) праці, відповідно до якого введено поняття формули роботи (дипломної або курсової), що характеризує витриманість логічного ланцюга тема—об'єкт—предмет—мета—завдання—робоча гіпотеза—висновки;

- принцип наукової коректності, який втілено у критеріях адекватності обраних методів дослідження поставленим дослідницьким завданням, коректності їх застосування та інтерпретації результатів;

- принцип наукової строгості, повноти, достовірності, що реалізується у вимогах до репрезентативності масиву опрацьованих вітчизняних і зарубіжних джерел з даної тематики, аналізу понятійно-категоріального апарату досліджуваної предметної галузі, здатності студента до критичних зіставлень та узагальнень різних точок зору щодо постановки та вирішення досліджуваної проблеми; наявності теоретично обґрунтованої авторської позиції щодо способу вирішення проблеми;

- принцип наукової етики, що передбачає дотримання в тексті правил оформлення рукопису та посилань на використані джерела, норм наукової лексики.

4. Відповідно до запропонованих принципів, різними авторськими колективами викладачів кафедри стратегії підприємств послідовно вирішується завдання з побудови системи коректного оцінювання й контролю виконання творчих робіт студентів, до складу якої включені такі елементи:

для студентів IV курсу:

- порядок поточного контролю і підсумкового оцінювання результатів науково-дослідної роботи студентів на прикінцевому етапі навчання в бакалавраті [2], окремими складовими якого є «Критерії та бальні шкали оцінювання якості курсової роботи-есе» [2, с. 77] та «Критерії оцінювання якості презентації результатів дослідження на науковому семінарі» [2, с. 80];

для студентів V курсу:

- порядок роботи експертних комісій кафедри стратегії підприємств з обґрунтування та затвердження тем дипломних робіт студентів магістерських програм «Менеджмент проектів і консалтинг» та «Стратегічний менеджмент» (затверджено протоколом засідання кафедри від 22.12.2009 р.);

- програма, методичне забезпечення та критерії оцінювання проведення переддипломної практики [3];

- критерії оцінювання змістовного наповнення консультаційного проекту та його захисту [3];

- порядок роботи експертних комісії кафедри стратегії підприємств з попереднього захисту результатів дипломних робіт студентів магістерських програм «Менеджмент проектів і консалтинг» та «Стратегічний менеджмент» (затверджено протоколом засідання кафедри від 2008 р.);

- узагальнені критерії та бальні шкали оцінки рівня якості змісту та захисту завершеної дипломної роботи [3].

Оцінювання творчої роботи студентів як окремої позиції навчального плану має бути різнобічним і комплексним. Поширення є підхід, що враховує трирівневу балову оцінку:

- оцінка рівня якості змісту виконаної роботи (до 50 %);

- оцінка рівня якості презентації результатів роботи (40 %);

- оцінка своєчасності та ритмічності виконання роботи (10 %).

5. Досвід кафедри стратегії підприємств свідчить про дієвість запровадження єдиних критеріїв оцінки курсових робіт на прикінцевому етапі навчання в бакалавраті, а також магістрантів за спеціальністю «Економіка підприємства». Методична чіткість оцінювання забезпечує прозорість освітнього процесу і сприяє визнанню студентів і викладачів його рівноправними суб'єктами.

6. Результати спостережень, проведених у творчих майстернях кафедри, переконують у тому, що в останні роки значна частина студентів не бажає здійснювати постійні інтелектуальні зусилля над собою у процесі навчання. Значною мірою ця обставина спричинена особливістю попиту на ринку праці, який поки що не орієнтований на фахівця з науковим знанням для створення нового, а лише на обізнаного з предметною галуззю, з певними навичками та практичним досвідом.

7. Спонукаючи студента до якісної освіти, до вироблення ним потреби навчатися вчитися можна засобами оцінювання як результату, так і процесу, протягом якого його було досягнуто. Такий спосіб оцінювання знань студентів реалізовано практично по усіх дисциплінах навчального плану, однак оцінювання курсових робіт та дипломної роботи магістра відбувається переважно по задокументованому результату дослідження. Негативні наслідки системи, враховуючи розвиненість мережі послуг у цій галузі, набувають загрозливого характеру. Використання процесного підходу в оцінюванні вказаних позицій навчального плану здатне істотно поліпшити ситуацію.

Література

1. Решетняк Т. І. Організація науково-дослідної роботи студентів бакалаврського та магістерського рівня підготовки: загальне та особливе. /Досвід організації та активізації навчального процесу на основі впровадження інноваційних технологій. Науково-методична конференція. — К., КНЕУ, 5—8 лютого, 2008.

2. Задорожна Н. В., Євдокимова Н. М., Решетняк Т. І. Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Науково-дослідна робота студента на прикінцевому етапі навчання в бакалавраті: науковий семінар. Курсова робота-есе. — К.: КНЕУ, 2007. — 120 с.

3. Магістерська програма «Менеджмент проектів і консалтинг»: Навчально-методичний комплекс. Кол. авт. під кер. Л. П. Батенко. — К.: КНЕУ, 2008. — 348 с.

Коваленко О. М., старш. викл.,
Афтанділянц В. В., старш. викл.,
кафедра менеджменту

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМИ ТЕХНОЛОГІЙ» В ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

На сьогодні Україна є чи не найбільшою країною в Європі, маючи найнижчий показник валового внутрішнього доходу на одну людину, а продуктивність праці на переважній більшості промислових виробництв у 5—10 і більше разів нижча, ніж у розвинених країнах. Значною мірою причини такого стану полягають у відсутності ефективного менеджменту в країні. Ситуаційний підхід до управління вимагає від керівника не лише теоретичних знань та практичних навичок науки менеджменту, а також, володіння основою техніко-технологічних та екологічних знань для успішного виконання ними професійних обов'язків. Нині технологічний розрив між розвиненими державами і тими, що розвиваються стає все відчутнішим. У розвинених країнах світу спеціалістів, які мають технічну освіту в десять разів більше, ніж у країнах з нерозвинутою економікою.

Необхідність викладання дисципліни «Системи технологій» не викликає сумнівів, особливо для майбутніх менеджерів, котрим у своїй професійній діяльності доведеться бути керівниками різних рівнів на промислових підприємствах різних галузей народного господарства.